

Zelfscan: Formatief evalueren in je lessen

Activiteiten van de leerkracht in de FE-cyclus

Hierbij tref je een vragenlijst aan over het toepassen van formatief evalueren in jouw lessen.

Op de volgende pagina's lees je beschrijvingen van activiteiten die de leerkracht uitvoert. Dat gebeurt aan de hand van de cyclus van formatief evalueren¹. Geef steeds aan in welke mate jij de genoemde activiteit uitvoert in je eigen lessen: van '(bijna) nooit' tot en met 'heel vaak'. Geef ook aan hoe bekwaam je je per fase van de cyclus voelt. Vervolgens vul je in waarin je je verder wil bekwamen aan de hand van je gegeven antwoorden.

Sla dit document voor je erin gaat werken eerst op onder je eigen naam.

Wil je nog even een korte beschrijving zien van wat de verschillende fasen in de cyclus van formatief evalueren inhouden, ga dan via deze [link](#) naar de animatie 'formatief evalueren'.

Persoonlijke gegevens

Naam:

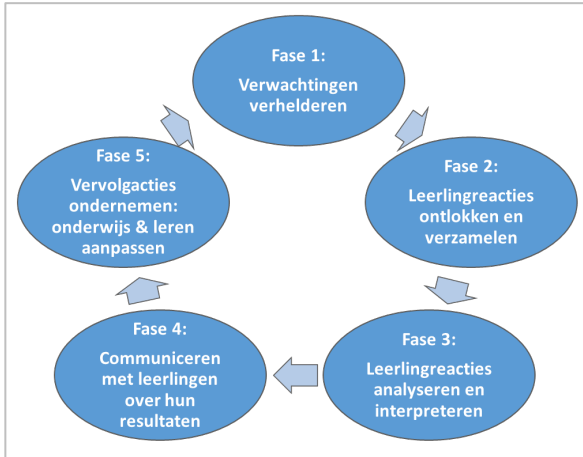
Functie:

Datum:

¹ Gulikers, J.T.M. & Baartman L.K.J. (2017), Doelgericht professionaliseren: formatieve toetspraktijken met effect! Wat DOET de docent in de klas? Universiteit Wageningen, Hogeschool Utrecht.

Formatief evalueren in je lessen: Algemeen

Gulikers en Baartman (2017) onderscheiden vijf fasen in de cyclus van formatief evalueren. Je leest ze in onderstaand figuur.

Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het (toepassen van) formatief evalueren in je lessen?

niet bekwaam

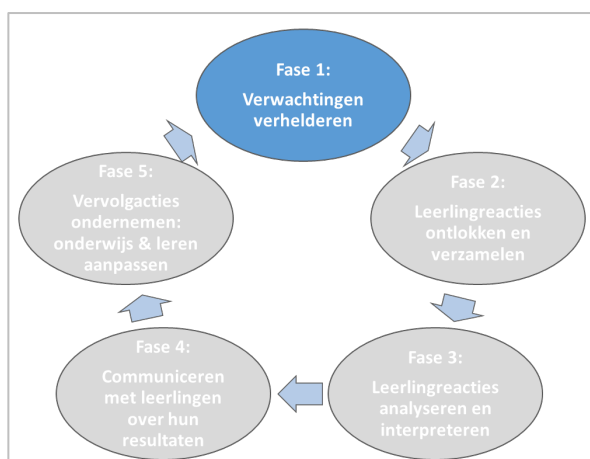
enigszins bekwaam

bekwaam

zeer bekwaam

Aanvullende opmerkingen

Fase 1: Verwachtingen verhelderen

Leerdoelen: Doelen die aangeven wat leerlingen moeten kennen, kunnen of begrijpen aan het einde van een les of lessenreeks.

Succescriteria: De criteria die aangeven waaraan een goed uitgevoerde taak of opdracht moet voldoen.

Wat DOE jij als leerkracht in je eigen lessen?		(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	Heel vaak
Leerdoelen:						
1.1	Ik formuleer leerdoelen voor de les die ik ga geven. Als ze er zijn, dan weet ik ze.					
1.2	Ik formuleer leerdoelen over lessen heen, zoals doelen voor een lessenserie of blok of doelen voor een heel jaar. Als ze er zijn, dan weet ik ze.					
1.3	Ik bespreek met leerlingen de leerdoelen van de les.					
1.4	Ik bespreek met leerlingen de leerdoelen voor een langere periode, zoals doelen bij een lessenreeks/blok.					
1.5	Ik bespreek met leerlingen waarom de leerdoelen en het behalen ervan belangrijk zijn.					
1.6	Ik ga na of leerlingen begrijpen wat de leerdoelen inhouden.					
1.7	Ik laat leerlingen eigen leerdoelen formuleren voor inhoud die ze willen leren.					
Succescriteria:						
1.8	Ik formuleer criteria die beschrijven waar een goed uitgevoerde opdracht aan moet voldoen (de succescriteria).					
1.9	Ik bespreek met leerlingen de criteria waar een goed uitgevoerde opdracht aan moet voldoen (de succescriteria).					
1.10	Ik gebruik voorbeelden van verschillende kwaliteit om met leerlingen na te gaan hoe een goede uitvoering van een opdracht eruit kan zien.					
1.11	Ik laat leerlingen zelf ook succescriteria formuleren.					

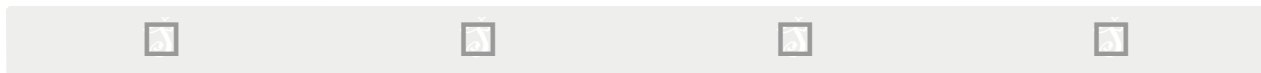
Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het uitvoeren van fase 1?

niet bekwaam

enigszins bekwaam

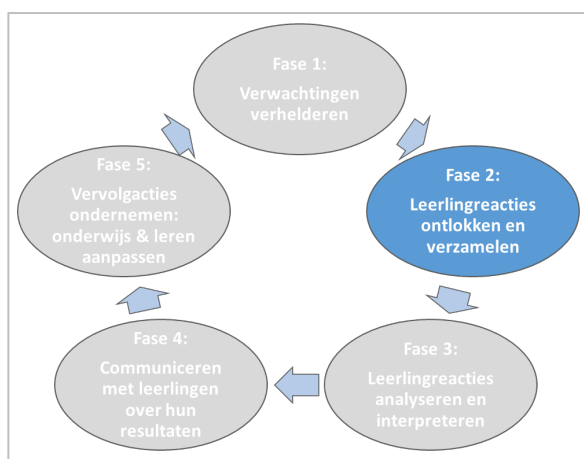
bekwaam

zeer bekwaam

Aanvullende opmerkingen

Fase 2: Leerlingreacties ontlocken en verzamelen

Leerling reacties: De informatie die je als leerkracht verzamelt om erachter te komen wat leerlingen begrijpen, kennen, kunnen en wat nog niet.

FE: Formatief evalueren

Wat DOE jij als leerkracht in je eigen lessen?		(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	Heel vaak
2.1	Ik kies bewust FE-werkvormen die passen bij de gestelde leerdoelen.					
2.2	Ik gebruik <i>formele</i> FE-werkvormen in mijn lessen om te ontdekken wat leerlingen begrijpen, kennen en kunnen zoals voortoetsen, tussentoetsen, spreekbeurten en portfolio's.					
2.3	Ik gebruik <i>informele</i> FE-werkvormen in mijn lessen om te ontdekken wat leerlingen begrijpen, kennen en kunnen, zoals observaties en gesprekjes met leerlingen.					
2.4	Ik zet verschillende FE-werkvormen in om zicht te krijgen op de misconcepties/leerproblemen van leerlingen.					
2.5	Ik geef leerlingen mogelijkheden hoe ze willen laten zien wat ze begrijpen, kennen en kunnen.					
2.6	Ik vraag leerlingen om hun reacties uit te leggen of toe te lichten.					
2.7	Ik laat leerlingen hun eigen reacties aan elkaar uitleggen of toelichten.					

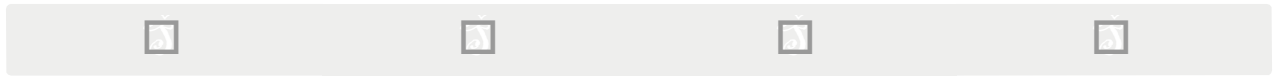
Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het uitvoeren van fase 2?

niet bekwaam

enigszins bekwaam

bekwaam

zeer bekwaam

Aanvullende opmerkingen

Fase 3: Leerling reacties analyseren en interpreteren

Wat DOE jij als leerkracht in je eigen lessen?		(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	Heel vaak
3.1	Ik neem de tijd om leerlingreacties te analyseren en te interpreteren.					
3.2	Ik gebruik (digitale) hulpmiddelen om leerlingreacties te analyseren.					
Op basis van de verzamelde informatie uit fase 2 ...						
3.3	... weet ik wat de sterke punten zijn van <i>de hele groep</i> .					
3.4	... weet ik wat de verbeterpunten zijn van <i>de hele groep</i> .					
3.5	... weet ik <i>per leerling</i> wat zijn sterke punten zijn.					
3.6	... weet ik <i>per leerling</i> wat zijn verbeterpunten zijn.					
3.7	... weet ik welke misconcepties leerlingen hebben bij de leerstof.					
3.8	Ik vergelijk het werk van de leerlingen met de criteria bij het leerdoel (succescriteria).					
3.9	Ik laat leerlingen zelf hun werk vergelijken met de criteria bij het leerdoel (succescriteria).					
3.10	Ik laat leerlingen het werk van klasgenoten vergelijken met de criteria bij het leerdoel (succescriteria).					

Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het uitvoeren van fase 3?

niet bekwaam

enigszins bekwaam

bekwaam

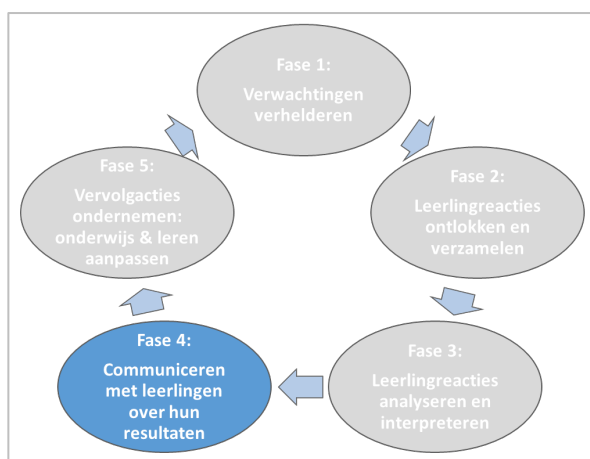
zeer bekwaam

A horizontal bar with four square icons, each containing a small house-like symbol, representing a Likert scale from 'niet bekwaam' to 'zeer bekwaam'.

Aanvullende opmerkingen

A large empty rectangular box for providing additional comments.

Fase 4: Communiceren met leerlingen over hun resultaten

Wat DOE jij als leerkracht in je eigen lessen?		(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	Heel vaak
Op basis van de verzamelde informatie uit fase 3 ...						
4.1	... geef ik leerlingen feedback die gericht is op de opdracht (taak).					
4.2	... geef ik leerlingen feedback op hun aanpak (proces).					
4.3	... bespreek ik de sterke punten van de hele groep.					
4.4	... bespreek ik de verbeterpunten van de hele groep.					
4.5	... bespreek ik de sterke punten met groepjes en/of individuele leerlingen.					
4.6	... bespreek ik de verbeterpunten met groepjes en/of individuele leerlingen.					
4.7	Ik laat leerlingen hun eigen sterke punten en verbeterpunten benoemen.					
4.8	Ik laat leerlingen sterke punten en verbeterpunten van elkaar benoemen.					
4.9	Ik laat leerlingen hun werk verbeteren nadat ze feedback hebben gekregen.					
4.10	Ik bied leerlingen hulpmiddelen voor het geven van goede feedback aan elkaar, zoals een nakijklijstje of lijstje met de succescriteria.					

Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het uitvoeren van fase 4?

niet bekwaam

enigszins bekwaam

bekwaam

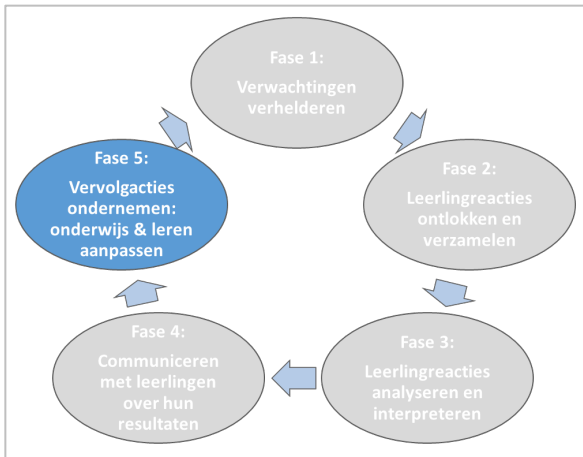
zeer bekwaam

A horizontal bar with four square icons, each containing a small house-like symbol, representing a Likert scale from 'niet bekwaam' to 'zeer bekwaam'.

Aanvullende opmerkingen

A large empty rectangular box for providing additional comments.

Fase 5: Vervolgacties ondernemen: onderwijs & leren aanpassen

Wat DOE jij als leerkracht in je eigen lessen?		(Bijna) nooit	Soms	Regelmatig	Vaak	Heel vaak
5.1	Ik wijk af van de lesmethode voor leerlingen waarbij dit past (bijv. activiteiten overslaan of andere activiteiten toevoegen).					
5.2	Ik wijk af van de lesplannen voor leerlingen waarbij dit past.					
5.3	Ik bedenk met leerlingen welke volgende stap ze kunnen zetten in hun leren.					
5.4	Ik laat leerlingen ook zelf bedenken welke volgende stap ze kunnen zetten in hun leren.					
5.5	Ik laat leerlingen ook met elkaar bespreken welke volgende stap ze kunnen zetten in hun leren.					
5.6	Op basis van mijn eerdere analyses en interpretaties differentieer ik bewust mijn groep.					

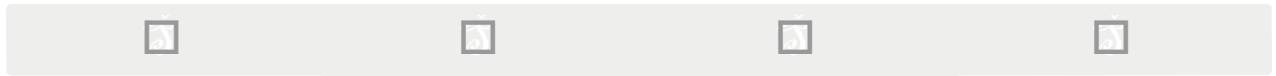
Hoe bekwaam voel je je op dit moment in het uitvoeren van fase 5?

niet bekwaam

enigszins bekwaam

bekwaam

zeer bekwaam

Aanvullende opmerkingen

Je volgende stap

Je hebt per fase bij de verschillende activiteiten aangegeven in welke mate jij die uitvoert in je lessen. Bekijk eventueel je antwoorden nog eens. Misschien wil je nog wat aanpassen nu je de hele vragenlijst hebt doorgenomen.

Er zijn waarschijnlijk activiteiten die je al heel vaak uitvoert en fasen waar je je al heel bekwaam in voelt. Er zijn vast ook activiteiten die je '(bijna) nooit' of 'soms' uitvoert en die je vaker zou willen doen. En misschien is er wel een fase waarin je je meer wil bekwamen.

Noteer hieronder waaraan je de komende tijd op het gebied van formatief evalueren zou willen werken: je eigen doelen als het gaat om formatief evalueren. Geef een korte maar zo concreet mogelijke toelichting. Houd het behapbaar voor jezelf.

Waar wil ik mee aan het werk: